

2.

‘Het spijt me,’ zegt Jonathan.

We zitten op zijn bed. Voor het eerst stoort de rommel in zijn kamer me niet. Integendeel, de chaos geeft me zelfs een gevoel van veiligheid en geborgenheid. De puinhoop in mijn hoofd is veel groter dan de rommel in zijn kamer.

‘Wat ga je nu doen?’ vraagt hij aarzelend.

Ik zucht en veeg een pluisje van het bed.

‘Niets, *voorlopig!* Wat kan ik doen? Weglopen?’ Het is eruit voor ik het besef.

Jonathan is ooit van huis weggelopen. Naar zijn tante, die twee straten verder woont. Maar één namiddag. Compleet belachelijk!

‘Weglopen is geen oplossing,’ zeg ik.

Ik kijk niet opzij. Ik wéét dat Jonathan rood aanloopt.

Ik trek mijn knieën op en laat mijn armen en hoofd erop rusten. Ik wieg langzaam heen en weer, terwijl Jonathan onbeweeglijk naast me zit.

‘Wat ik wél ga doen, is alle flessen leeggieten!’ zeg ik vastberaden.

Jonathan zucht op zijn beurt.

‘Dan verstoppt ze die de volgende keer gewoon!’

Hij kan het weten. Hij heeft veel gelezen over alcoholisme na wat er met zijn moeder is gebeurd. Zijn boekenkast puilt uit van de geleerde boeken daarover. Jonathan wordt vast professor in alcoholisme. Als hij zelf maar geen alcoholist wordt, want dat gebeurt soms, naar het schijnt, met kinderen van zulke ouders, en met professoren.

‘Papa heeft haar gesmeekt om te stoppen,’ zeg ik.

‘Natuurlijk,’ antwoordt Jonathan. ‘En zij heeft het hem waarschijnlijk ook een paar honderd keer beloofd en de flessen zelfs voor zijn ogen leeggegoten. En de volgende dagen was alles vast rustig in huis en geloofde iedereen dat de ellende voorgoed voorbij was. Maar weer een paar dagen later stond dat glas daar opnieuw, gewoon bij de vaat!’ Ik glij van het bed en ga aan Jonathans bureau zitten. Mijn vinger gaat over een foto van Jonathan met zijn vader. Ik heb die foto nooit eerder gezien. Nergens in zijn kamer, nergens in het hele huis hangt of staat er een foto van zijn moeder, besef ik plotseling. Er ligt er alleen een in de onderste lade van zijn bureau.

‘Nieuwe foto?’ vraag ik.

Jonathan tuit zijn lippen en schudt zijn hoofd.

‘Niet echt.’

Ik kijk weer naar de foto. Jonathan lijkt als twee druppels water op zijn vader. Hij heeft dezelfde vertederende ogen. Papa heeft ook zo’n blik, besef ik.

‘Ik mis papa nu al...’

Ik zie weer hoe de rode achterlichten verdwijnen in het donker.

Jonathan komt achter mij staan. Hij legt zijn handen op mijn schouders en masseert me zacht. Ik ontspan me.

‘En ik mis jou als ik niet bij je ben,’ fluister ik.

Jonathan sluit me in zijn armen en kust me in mijn nek.

Een warme gloed trekt door me heen. Ik word overspoeld, meegezogen, opgetild. Ik heb zin om met Jonathan te vrijen. Uitgerekend nu! Ik sluit mijn ogen en voel zijn vingers door mijn haren gaan. Zijn handen glijden af...

‘Wie heeft die foto gemaakt?’ hoor ik mezelf vragen, terwijl ik ergens tussen de sterren zweef.

Jonathan stopt met strelen.

‘Mama, in een nuchter moment,’ klinkt het koud.

Ik krijg een natte dweil in mijn gezicht. Ik tuimel terug op de aarde. De betovering is verbroken.

3.

Als ik de deur opendoe, ruik ik al wat me te wachten staat. Ik haast me niet. Waarom zou ik? Een brandweerman die zijn eerste brand moet blussen, raakt waarschijnlijk in paniek. Als diezelfde brandweerman zijn honderdste brand moet blussen, blijft hij koel en kalm.

Mama ligt te snurken op de sofa. Haar mond hangt open. Uit haar mondhoek loopt een draad braaksel over haar onderkaak en kin naar haar T-shirt, waarop zich een donkere vlek afgetekend heeft.

De lege fles whisky staat op het salontafeltje. Het lege glas ligt op het tapijt. Een ijsblokje is nog niet helemaal gesmolten en vormt een eilandje in een meer van braaksel. Ik probeer mama uit de sofa te hijsen zonder in de whisky of de kots te trappen.

Het hindernissenparcours dat we tijdens de gymles moeten afleggen, stelt niets voor in vergelijking met wat ik hier voor elkaar krijg.

Mama wordt halfwakker. Ze brabbelt onverstaanbare dingen, terwijl ik haar naar de keuken sleep. Ik drop haar op

een stoel en schuif die zo dicht tegen de tafel dat ze klem zit.

Ik neem een handdoek en een washandje. Een maand geleden heb ik een van de keukenkasten verbouwd tot toilet-kast. Een spurt naar de badkamer en terug duurde te lang. Mama was al vaker tegen de vloer gesmakt.

Met een papieren doekje veeg ik haar mond en T-shirt schoon. Ik trek met moeite het T-shirt over haar hoofd en begin haar gezicht te wassen.

‘Niemand houdt van me!’ lalt mama.

Daar gaan we weer.

‘Behalve *Johnnie*,’ gaat ze onverstoorbaar voort.

‘Ja, mama, dat weten we al!’

‘*Johnnie, I love you!*’

Waarom heeft die *Johnnie Walker* niet gewoon een nieuwe Schotse kilt ontworpen? Of een revolutionaire doedelzak?

Ik heb zin om het washandje in mama’s mond te prop-pen, de handdoek over haar hoofd te gooien en haar aan haar lot over te laten.

Ik neem ijskoud water en wrijf nog harder.

‘Hé, niet zo hard. Straks is al het mooie eraf!’

Dat is er allang af.

‘Niemand houdt van me,’ lalt ze weer.

‘Kom, naar bed,’ zeg ik.

Mama strubbelt tegen.

‘Naar bed!’ beveel ik.

‘Wat scheelt er? Moet je ongesteld worden?’ protesteert mama.

Ik duw haar de trap op. We zwiepen van de ene kant naar de andere. Ik dank de architect die de trap tussen twee muren heeft laten lopen. Dronk zijn vrouw misschien ook?

Halverwege de trap blijft mama staan. Ze richt zich helemaal op, zo stijf als een plank. Ik denk een nanoseconde dat ze een hartaanval krijgt. Maar dan spuit de kots tegen de muren. Alsof ze geen fles maar een vat leeggezopen heeft.

‘VERDOMME!’ schreeuw ik.

Ik duw mama naar boven en zigzag haar de kamer in. Ze tuimelt op het bed. Ik laat haar liggen en sla de deur zo hard dicht dat de sleutel uit het slot springt. Weer hoor ik haar braken.

Ik bal mijn handen tot vuisten, knijp mijn ogen tot spleetjes en klem mijn kaken zo hard op elkaar dat ze kraken. Ik voel me alsof ik een marathon gelopen heb. Bekaf loop ik naar de badkamer en neem een emmer en een spons. Maar als ik de viezigheid op de trap begin op te ruimen wordt het me plots te veel. Ik keil de spons in de emmer en schop die naar beneden.

Ik ben haar dochter, niet haar slaaf! Hoe lang ruim ik haar rotzooi al op? En wat heeft het me opgeleverd? Ergernis, bonzende hoofdpijn en zelfs al een paar grijze haren!

Onderaan de trap vormt zich een plas waarin schuimeilandjes drijven. Was ik maar op een écht eiland, alleen. Of nee, met Jonathan, en met Marlies. Zelfs Marco mag mee...

Ik ren naar mijn kamer en laat me op mijn bed vallen. Snikkend slaap ik in. Voor even maar. Een uur later word ik alweer wakker. Wat stinkt er zo vreselijk? *Shit!* Mama heeft niet alleen de trap, maar ook mij ondergekotst.

Ik loop naar de badkamer, trek mijn kleren uit en ga onder de douche staan. Even vergeet ik alles. Terwijl ik me afdroog, schiet de eerste kramp door mijn buik. Zijn zuipschuiten helderziend?

Mama's gesnurk galmt door het huis. Hoe zou papa van nacht slapen?

Ik doe vast geen oog meer dicht.

4.

Ik word wakker door de geur van verse koffie. De deur van mijn kamer staat open, het raam staat op een kier en ik lig knus ondergestopt. In pyjama loop ik naar beneden. De hal ruikt naar zeep. Ook in de woonkamer is geen spoor meer te bekennen van het feestje met *Johnnie*. Alles ziet er fris en proper uit.

Mama zit aan de keukentafel. Ze nipt aan een dampende kop koffie. De tafel is gedekt en in het midden staat een mandje met ontbijtkoeken. Uit de radio weerklinkt vrolijke muziek. De zon valt door het raam, buiten zitten vogels elkaar achterna in een boom.

Een tafereel dat zo in een romantische film kan.

Ik haat romantische films.

'Goeiemorgen,' begroet mama me.

Ik zwijg en laat me op een stoel vallen. Ze schenkt koffie voor me in. Ik staar versuft naar de ontbijtkoeken.

'Kakelvers. Of zeg je dat niet van ontbijtkoeken?' wil ze weten.

'Ovenvers,' mompel ik.

‘Smakelijk,’ zegt mama, terwijl ze het laatste stukje van een ontbijtkoek in haar mond steekt. ‘Goed geslapen?’
‘Ik ben ongesteld,’ kreun ik. Een pijnscheut trekt weer door mijn buik.
‘Ik had daar vroeger ook zoveel last van,’ zegt mama, alsof we een gewoon moeder-dochtergesprek hebben.
‘Mama!’
Ik kijk haar strak aan. Ik heb geen zin om te doen alsof. Ze ontwijkt mijn blik.
‘Het spijt me van gisteravond...’ begint ze.
Ik volg met mijn vinger de omtrek van mijn bord.
‘Heb je enig idee hoe vaak je je excuses al hebt aangeboden?’ Ik neem een chocoladekoek en snijd die ruw doormidden. ‘Ik ben het spuugzat! Voor mijn part zuip je je kapot, maar ik speel niet langer *Florence Nightingale* voor je!’
Mama neemt nog een slok koffie.
‘Het spijt me écht.’
Het spijt haar écht. Dat zal wel. Ik neem een hap van de chocoladekoek.
‘Ik stop met drinken,’ zegt mama.
Ik slurp luid van mijn koffie. Ik ben niet in de stemming voor sprookjesverhalen.
‘Ik wil stoppen. Ik móét!’ Mama veegt nerveus de kruimels op haar bord bij elkaar.
‘Dan moet je hulp zoeken.’

‘Dat heb ik toch gedaan.’
‘Niet met hart en ziel.’
‘Die psycholoog deugde niet.’
En al die andere therapeuten, de AA-club en de hypnotiseurs ook niet...
‘Er is meer dan één psycholoog op de wereld en je moet anderen niet de schuld geven van jouw problemen en jouw mislukkingen!’
Er valt een vervelende stilte.
‘Je moet hulp zoeken, voor het helemaal te laat is!’
Mijn stem klinkt schor. Ik werk nog een stuk koek naar binnen en spoel het door met een flinke slok koffie.
Mama kijkt me onzeker aan.
‘Te laat waarvoor? Je... Je gaat toch ook niet...?’ Haar stem hapert.
Ik weet waaraan ze denkt. Ze brengt me op een idee, al beseft ze dat zelf niet.
‘Ik ga je kots niet meer opruimen,’ zeg ik. ‘Het is écht de laatste keer geweest. Ik vraag je niet nóg een keer om hulp te zoeken, en ik ga niet smeken zoals papa!’
Mama trekt bleek weg, maar ik weiger medelijden te voelen.
‘Als je niet verandert, ga ik weg. Vlucht ik net als papa het huis uit!’
Straks kunnen we bij ons huis een bordje plaatsen: *Opgepast! Vluchtgevaar!*

Voor een bord met *Vluchtverbod!* is het helaas al te laat.

Mijn woorden hangen dreigend in de lucht. Ik bluf. Ik zou niet weten waar ik heen zou moeten. Mijn vrienden hebben geen appartement waar ik zomaar kan onderduiken.

Maar mijn gebluf heeft effect. Mama is geschrokken.

‘Ik wil je niet kwijt,’ mompelt ze.

Ik haal mijn schouders op en kijk op de klok.

‘Ik ga met Jonathan naar het winkelcentrum. Ik heb inkt nodig voor de printer.’

Mama probeert een glimlach.

‘Ben je tegen de middag terug? Zal ik koken? Breng Jonathan gerust mee.’

Ik denk er niet aan om Jonathan mee naar huis te nemen. Ze zal hem niet misbruiken om haar eenzaamheid te breken.

‘We nemen een snelle hap en blijven daar nog wat rondhangen,’ antwoord ik koeltjes.

Mama kijkt me gekwetst aan, maar ik voel me níét schuldig.

‘Ik ga kleren wassen, de kamers schoonmaken en tante Nona bellen,’ zegt ze ongevraagd.

Daar kijk ik van op.

‘Waarom zou je tante Nona bellen? Wat heeft dat al opgeleverd?’

Tante Nona is mama’s oudere en enige zus. Papa mag haar

niet. Ik trouwens ook niet. Mama is bang van haar. Papa noemt haar soms ‘tante non’. Ze heeft meer discipline dan de nonnen in de strengste orde, haar principes zijn stugger dan die van de paus. Tante Nona is een verzuurde, oude vrijster. Een *vrijgezel*, maar zeker geen *blijgezel*.

‘Ik wil het tante Nona zelf vertellen, van papa,’ zegt mama.

‘Ik wil niet dat ze het van iemand anders hoort. Haar buurvrouw is een collega van je vader en je weet hoe dat gaat.’

Nee, dat weet ik niet en het kan me ook niet schelen. De hele wereld mag weten wat er gebeurd is. Hoe groter de schaamte, hoe sneller mama weer hulp zoekt. Hoop ik.

‘Je doet maar,’ zeg ik.

Als ik opsta, valt mijn oog op de vuilnisbak. De fles whisky steekt er omgekeerd uit. Achter de vuilnisbak staan nog meer lege flessen.

‘Ik móét! Ik wíl!’ zegt mama weer.

Ik moet denken aan de woorden van Jonathan. Hoe vaak heeft mama papa en mij al laten geloven dat het écht goed kwam? Dat ze zichzelf écht in de hand had?

En telkens wilden we haar geloven. Maar nu niet meer!

Als ik vertrek, is mama volop aan de slag in de slaapkamer. Haar enthousiasme is overdreven.